

Úvod do verejného zdravotníctva

Prof. MUDr. Martin Rusnák, Csc
FZaSP Trnavskej univerzity v Trnave
rusnakm@truni.sk

Ciele predmetu

- Oboznámiť s rozsahom štúdia a jednotlivými predmetmi
- Ozrejmiť postavenie verejného zdravotníka a možnosti pôsobenia
- Definovať požiadavky na štúdium

Čo je verejné zdravotníctvo

- **Public Health** - zdravie verejnosti resp. verejné zdravie
 - synonymá: verejné zdravotníctvo - zaužívaný preklad, v slovenskom jazyku
- komunálna hygiena - starší pojem
- **Social Medicine** - sociálne lekárstvo, sociálna medicína

European Public Health

- Rozmer Európskej Únie vo verejnom zdraví
- **New Public Health** - Nové verejné zdravie rozšírený koncept zdravia verejnosti, ktoré sa postupne presadzuje v EU

ZÁKLADNÁ KLASIFIKÁCIA LEKÁRSKÝCH OBOROV

- Základné biomedicínske
- Klinické biomedicínske
- Verejno zdravotnícke

Základné biomedicínske

- študujú zákonitosti živej hmoty na úrovni systémov, orgánov, ..., molekúl
- Metóda : laboratórny experiment

Klinické

- Stanovenie diagnózy a liečby
- Metóda : pozorovanie, kazuistika, skúsenosť , lab. vyšetrenie a kontrolovaný pokus

Verejno zdravotnícke

- Základné zdravotné problémy humánnych skupín a postupy na ich zvládnutie
- Metóda : demografická, epidemiologická, sociologická,

Vývoj poznania

- Poruchu životného, sociálneho prostredia: starovek
- Ochorenie človeka
- Orgánové poškodenie: stredovek
- Poškodenie tkáne
- Poškodenie bunky: mikroskop
- Poškodenie bunkovej štruktúry: elektrónový mikroskop
- Poruchu molekúl: chémia
- (Poruchu atómov): fyzika

Verejné zdravie a zdravotníctvo v slovenskej legislatíve:

**355 ZÁKON z 21. júna 2007
o ochrane, podpore a rozvoji
verejného zdravia a o zmene a
doplnení niektorých zákonov**

Verejné zdravotníctvo a zdravie

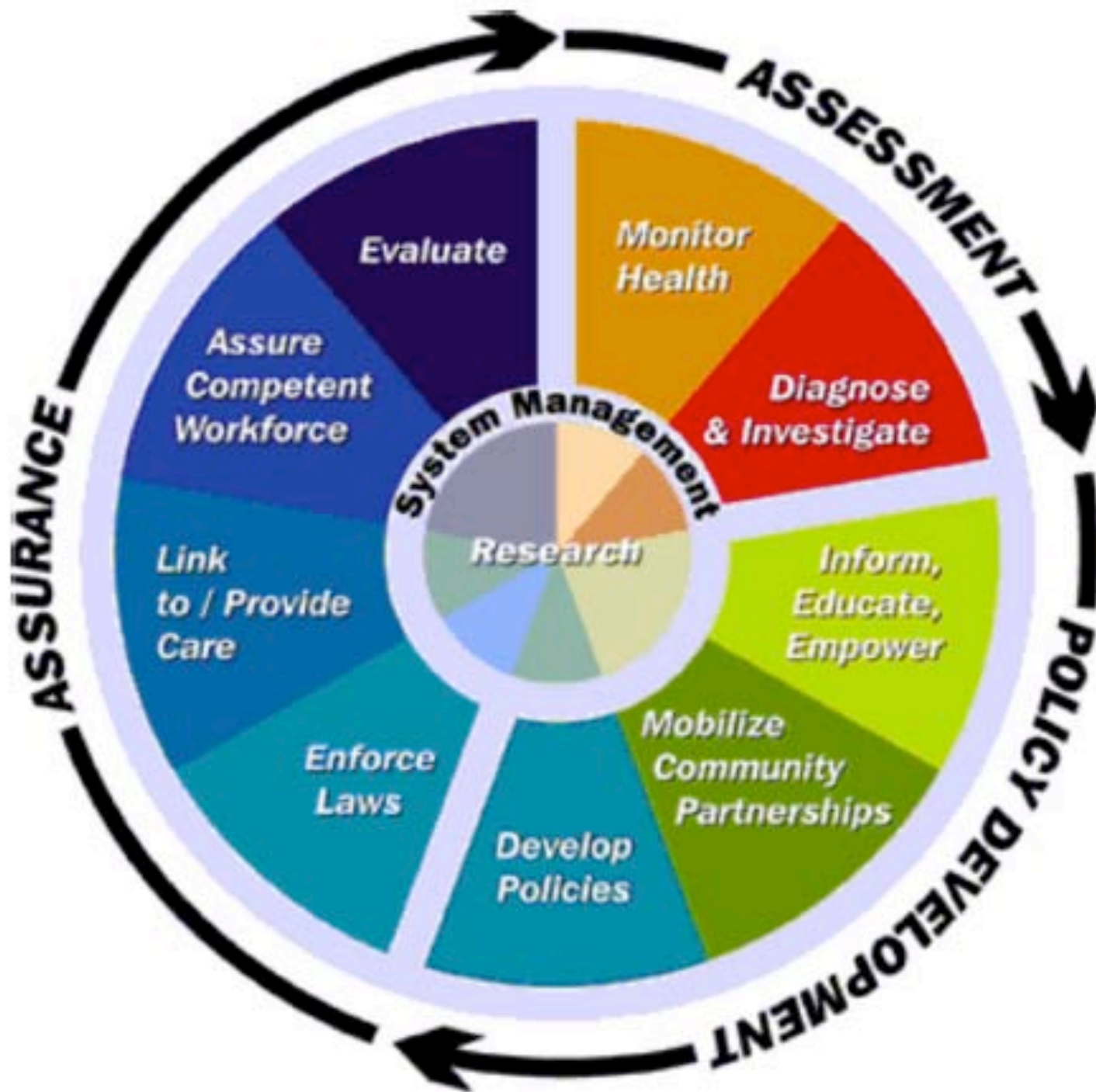
- **Verejné zdravotníctvo** je systém zameraný na ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia,
- **Verejné zdravie** je úroveň zdravia spoločnosti, ktorá zodpovedá úrovni poskytovanej zdravotnej starostlivosti, ochrany a podpory zdravia a ekonomickej úrovni spoločnosti

Úlohy verejného zdravotníctva

- Prevencia ochorení a iných porúch zdravia
- Zdravé životné podmienky a zdravé pracovné podmienky
- Ochrana zdravia pred hlukom, infrazvukom, vibráciami a elektromagnetickým žiarením v životnom prostredí
- Ochrana zdravia pri práci
- Radiačná ochrana
- Mimoriadne udalosti
- Štátny zdravotný dozor

FUNKCIE VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

- ako ich definuje americká agentúra Centrum for Disease Control (<http://www.cdc.org/phfunctions/public.htm>)
- **Vízia:** Healthy People in Healthy Communities
Zdraví ľudia v zdravých komunitách
- **Misia:** Promote Physical and Mental Health and Prevent Disease, Injury, and Disability
Podporovať fyzické a duševné zdravie a predchádzať ochoreniam, zraneniam a obmedzeniam

Verejné zdravie

- Predchádza epidémiam a šíreniu ochorení
- Chráni pred rizikami zo životného prostredia
- Predchádza úrazom
- Rozvíja a podporuje zdravé správania
- Odpovedá na nešťastia a pomáha komunitám pri odstraňovaní následkov
- Zabezpečuje kvalitu a dostupnosť zdravotníckych služieb

Základné služby verejného zdravotníctva

- Monitoruje zdravotný stav s cieľom identifikovať problémy, ktoré má komunita v oblasti zdravia
- Diagnostikovať a vyšetrovať problémy so zdravím a zdravotné riziká v komunite
- Informovať, vyučovať a posilňovať ľudí v problematike zdravia
- Mobilizovať komunitné partnerstvá s cieľom identifikovať a riešiť problémy so zdravím
- Pripraviť stratégie a plány, ktoré podporujú snahy jednotlivca a komunity v oblasti zdravia
- Presadzovať zákony a úpravy, ktoré ochraňujú zdravie a zaisťujú bezpečnosť

Základné služby verejného zdravotníctva

- Orientovať ľudí na potrebné osobné zdravotné služby a zaistiť poskytovanie zdravotnej starostlivosti, keď nie je dostupná iným spôsobom
- Zaistiť kompetentnú pracovnú silu vo verejnom zdraví a osobnej zdravotníckej starostlivosti
- Vyhodnocovať účinnosť, dostupnosť a kvalitu zdravotných služieb orientovaných na osobu alebo na populáciu
- Skúmať nové vzhľady a inovatívne riešenia zdravotných problémov

Nové verejné zdravie

Nové verejné zdravotníctvo

- **Klasické VZ**

- predchádzanie ochoreniam, úrazom, invalidite a smrti
- rozvoj a podpora zdravého životného prostredia a zdravých podmienok pre dnešnú a budúce generácie

Nové VZ

- predchádzanie ochoreniam, úrazom, invalidite a smrti
- rozvoj a podpora zdravého životného prostredia a zdravých podmienok pre dnešnú a budúce generácie
- celková politika zdravia,
- rozdeľovanie zdrojov
- organizácia, manažement a poskytovanie zdravotníckej starostlivosti
- systémy zdravia a zdravotníctva

Ciele výuky

- Získať vedomosti
- Upevniť schopnosti
- Ozrejmiť a upevniť hodnoty a postoje
- Získať zručnosti

Vedomosti o

- spoločnosti a zdraví
- teórii zdravia a choroby
- systéme starostlivosti o zdravie a zdravotníctve
- sústave zdravotníckej starostlivosti v SR, histórii, stave a perspektívach

Schopnosti

- základy merania zdravotného stavu a využitie výsledkov pre odhad potrieb starostlivosti
- schopnosť kriticky posudzovať a interpretovať odbornú literatúru
- pochopenie základných zdravotníckych programov
- základné metódy manažmentu v zdravotníctve
- princípy vedeckého myslenia

Hodnoty a postoje

- Uplatniť kresťanské hodnoty v širokom koncepte humanitárneho prístupu a službe pre zdravých a chorých bez ohľadu na pohlavie, rasu, pôvod, majetok a iné možné charakteristiky
- Chápať človeka i sociálne skupiny ako objekt i subjekt zdravotnej a zdravotníckej starostlivosti
- Pochopiť široké humánne poňatie poslania verejného zdravotníka
- Prevziať adekvátnu zodpovednosť za zdravie ľudí

Technologické zručnosti

- Správne použiť a interpretovať štatistiku pre vedecké poznanie zdravia a zdravotníctva
- Navrhnuť, uskutočniť a vyhodnotiť jednoduchú štúdiu zdravotného problému
- Uplatniť postupy štátneho zdravotného dozoru, ochrany zdravia pri práci, predchádzaniu poškodeniam zo životného prostredia
- Posúdiť priority zdravotníckej politiky
- Orientovať sa v sústave zdravotníckych služieb
- Použiť základné metódy zdrav. manažmentu

Uplatnenie absolventov

- Štátna služba (úrady VZ-výkon štátneho zdravotného dozoru, ministerstvá, úrady životného prostredia, sociálna sféra)
- Zdravotníctvo: poisťovne pri kontrole kvality, nemocnice (nemocničná hygiena, kontrola a zavádzanie systémov kvality), iné zdrav. Zariadenia
- Súkromná sféra (ochrana zdravia pri práci, farmaceutické firmy, a mnoho iných)

Spôsob štúdia

- Prednášky, cvičenia
- Samoštúdium, písanie esejí
- Materiály:
<http://rusnak.truni.sk/prednasky/historia/index.html> , plus zákony SR, internet
- Ukončenie: skúška testom, prípadne ústna